

תקנות שעת חירום (הרחבת הסכם יציאה לחופשה על המגזר הציבורי הרחב בשל נגיף הקורונה
החדש)(תיקון מס' 2), התש"ף-2020

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם ,

1. מתוקף הסמכות הקבועה בסעיף 39 לחוק יסוד: הממשלה, להתקין תקנות שעת חירום (הרחבת הסכם יציאה לחופשה על המגזר הציבורי הרחב בשל נגיף הקורונה החדש)(תיקון מס' 2), התש"ף-2020, בנוסח שלהלן.
2. בהתאם להוראות סעיף 39 האמור, להניח את התקנות על שולחן ועדת החוץ והביטחון של הכנסת סמוך ככל האפשר לאחר התקנתן.
3. התקנות תיכנסנה לתוקף עם פרסומן ברשומות.

ד ב ר י ה ס ב ר

בהמשך לתקנות שעת חירום (הרחבת הסכם יציאה לחופשה על המגזר הציבורי הרחב, בשל נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020 מיום 22.3.2020 (להלן – **התקנות העיקריות**), ולאור המשך קיומן של הגבלות בריאותיות האוסרות על שהייה בו זמנית של עובדים, בין היתר, במקומות עבודה אצל מעסיקים במגזר הציבורי לפי תקנות שעת חירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם צמצום התפשטות נגיף קורונה החדש), התש"ף-2020 (להלן – **תקנות ההגבלה**), ממשיך להתקיים הצורך במתן מענה והתאמת יחסי העבודה במגזר הציבורי לצורך המשך העמידה במגבלות אלו.

ההגבלות שנקבעו כאמור ממשיכות למנוע מהצדדים ליחסי העבודה לקיים את חוזי העבודה במגזר הציבורי במתכונתם הרגילה ואוסרות על עובדים ומעסיקים במגזר הציבורי הגעה של עובדים מעל מצבת העובדים המותרת למקום עבודתם. בהתאמה, לא ניתן להמשיך ולקיים במתכונת רגילה את חוזי העבודה עם עובדים שאינם חיוניים לביצוע פעילות חיונית במקומות עבודה במגזר הציבורי.

נוכח האמור, בשים לב למגבלות הזמן והצורך לתת מענה מהיר ויעיל למצב המתמשך, וכן למורכבות האירוע והאתגרים שעל הפרק, דנו המדינה ומעסיקים נוספים במגזר הציבורי יחד עם הסתדרות העובדים הכללית החדשה (להלן – **ההסתדרות**), והגיעו להסכם קיבוצי מיוחד (להלן – **הסכם המשך יציאה לחופשה**) שנחתם בהמשך ולאחר תום תקופת הסכם יציאה לחופשה כהגדרתו בתקנות העיקריות (להלן – **הסכם יציאה לחופשה הראשונה**).

לפי הסכם המשך יציאה לחופשה, בתקופה שמיום 19 באפריל 2020 ועד ליום 30 באפריל 2020, עובד שמנוע מלהגיע למקום העבודה משום שאינו כלול ברשימת העובדים החיוניים ובשל מצב החירום הבריאותי, ישהה במהלך תקופת ההסכם בחופשה אשר חלקה הוא על חשבון ימי החופשה השנתית של העובד, מכל

סוג שהוא, למעט ימי בחירה וחופשה פנימית, וחלקה על חשבון המעסיק. (ראה התוספת השניה לתקנות העיקריות - הסכם המשך יציאה לחופשה המלא).

הוראות אלה יחולו אף בעניינו של עובד שחל לגביו הסדר לפיו הוא עתיד להיעדר ממקום העבודה בתשלום במהלך החודשים יולי - אוגוסט 2020. בנסיבות כאמור, לדרישת המעסיק, ישהה העובד בחופשה בתקופת ההסכם, וחופשה זו תבוא במקום ההיעדרות לפי ההסדר האמור במהלך החודשים יולי - אוגוסט 2020 (לרבות לגבי עובד אשר ימי החופשה שלו קבועים מראש, כך שאין לו מכסה של ימי חופשת מנוחה לניצול לפי בחירתו), והכול בהתאם להוראות הסכם המשך יציאה לחופשה.

הסכם המשך יציאה לחופשה נחתם במטרה לסייע בהמשך ההתמודדות עם נגיף הקורונה ומניעת המשך התפשטותו וכאמצעי להמשך הבטחת שמירת בריאות הציבור, ובכלל זה בריאות העובדים במגזר הציבורי. עוד חותר ההסכם להשגת איזון מוסכם במערכת יחסי העבודה, להתמודדות עם צמצום הפעילות ולמתן מענה כלכלי לאובדן האפשרות לבצע את חוזה העבודה הרגיל. במסגרת האיזון האמור, ומתוך ראייה כלל משקית רחבה גם יופחת העומס על מערכות הביטוח הסוציאלי במדינה (כפי שנעשה בהסכם יציאה לחופשה הראשונה) נוכח הקושי הממשי והמשמעותי, הקיים כבר היום והצפוי להמשך, בהתמודדות עם עליה דרסטית במספר הפניות אליו מצד מבוטחים.

בהתאמה, הסכם המשך יציאה לחופשה שחל על המגזר הציבורי במובנו הרחב, מכוח תקנות שעת חירום אלה, צפוי לאפשר למערכות הביטוח הסוציאלי להמשיך ולטפל בפניות שהטיפול בהן כבר החל ולהצליח לתת מענה לפניות רבות מחודש מרץ 2020 שעדיין לא טופלו כלל.

כמו כן, לצד התגברות הכרחית על הוראות שונות בחקיקת המגן, הסכם המשך יציאה לחופשה, מאפשר לעובדים שמירה על החיסכון הפנסיוני ועל זכויות שונות התלויות בוותק, שימשיכו להיצבר בתקופת תוקפו והוא מגדיל את הוודאות בקרב העובדים והמעסיקים במגזר הציבורי בעת הזו, והכל במסגרת הסדר כולל שנערך בהסכמה עם ארגון העובדים היציג הגדול במשק (כפי שנעשה בהסכם יציאה לחופשה הראשונה). בהתאם לאמור לעיל, הסכם זה יחזק את יכולתה של המדינה להמשיך ולהתמודד עם המשבר הנוכחי, בפרט נוכח הצורך החיוני בעמידה בהוראות המיוחדות שניתנו לצורך התמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה ביציבות תפקודה של מערכת הביטוח הסוציאלי לטובת ביטחון הציבור ואספקת השירותים החיוניים לציבור.

בנוסף, הסכם המשך יציאה לחופשה, מעניק הכנסה בטוחה לעובדים עליהם הוא חל, מעלה את רמת הוודאות במשק ויש בו כדי לסייע בהגשמת תכליתן של התקנות העיקריות ותקנות ההגבלה ובהפחתת הסיכון להתפשטות המחלה.

בתקנות אלו מוצע להרחיב את ההסדר האמור ביחס לכלל המגזר הציבורי, בשים לב לכך שהתכליות שמגשים ההסכם אשר צוינו מעלה, מתקיימות לגבי כלל המגזר הציבורי מעבר לשירות המדינה לגביו חל ההסכם, וכן בשים לב לזכויות המיטיבות לימי חופשה להם זכאים עובדי המגזר הציבורי ביחס למגזר הפרטי.

כך, בהתאם למוצע, כלל המעסיקים במגזר הציבורי, יוציאו את עובדיהם שאינם עובדים חיוניים לחופשה שחלקה על חשבון ימי החופשה השנתית שלהם, מכל סוג שהוא, למעט ימי בחירה וחופשה פנימית, וחלקה על חשבון המעסיק. כל זאת, באופן אשר ימנע מלהכביד יתר על המידה על תקציב המדינה ולאפשר למדינה

גמישות נדרשת בהיבט הכלכלי והתפעולי.

עם זאת, מוצע לאפשר החרגה של מעסיקים ציבוריים מהוראות הסכם המשך יציאה לחופשה אם יש למעסיק קושי כלכלי ממשי לעמוד בהוראות ההסכם, או אם חלק ניכר מהעובדים בגוף זכאים לחופשה שנתית לפי הוראות חוק חופשה שנתית וממילא זכאותם לימי חופשה נמוכה יותר מאשר אצל מרבית העובדים במגזר הציבורי עליהם חל הסדר מיטיב ביחס לחוק, ובלבד שהחרגתם כאמור אושרה על ידי הגורם המוסמך לפי הענין.

כמו כן מוצע כי נוכח מעמדם המיוחד, על הכנסת, לשכת בית הנשיא, מבקר המדינה וועדת הבחירות המרכזית לכנסת, על בתי המשפט ובתי הדין הדתיים הפועלים על פי חוק, יחולו התקנות העיקריות גם בתקופה הקובעת השניה, בהתאמות הנדרשות עליהן החליט הגורם המוסמך, ובלבד שהגורם המוסמך החליט להחיל את תקנות ההגבלה, בשינויים שהגוף קבע.

בנוסף, מוצע לקבוע כי הסכם המשך יציאה לחופשה לא יחול בתקופה הקובעת השניה, לגבי עובד רגיל ומעסיקו הציבורי שחל עליהם הסכם קיבוצי אחר, שנחתם ערב תחילתן של התקנות עיקריות או במהלך תוקפן, ושאושר בידי הממונה על השכר ככל שמדובר בגופים מפוקחים, או בידי הגורם המוסמך הרלוונטי ככל שאין מדובר בגופים מפוקחים, לפי הענין, לתקופה הקובעת השניה. ובלבד שהסכם זה לא יגרע מזכויות עובד הקבועות בחוק, מעבר לנובע מהסכם המשך יציאה לחופשה (הסכם אחר לתקופה הקובעת השניה). כן, מוצע להבהיר כי הסכם אחר לתקופה הקובעת הראשונה ייחשב כהסכם אחר לתקופה הקובעת השניה, אלא אם הצדדים להסכם האחר ביקשו אחרת מהממונה על השכר במשרד האוצר, והממונה על השכר אישר זאת.

נוכח כל האמור, והדחיפות הרבה לקיים את הסכם המשך יציאה לחופשה המוצע נוכח הוראות התקנות העיקריות והתיקון הנוכחי לתקנות העיקריות, וכן נוכח הצורך להתגבר על הוראות דין שונות וביניהן חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951, חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957, חוק החוזים, התשל"ג-1973, וכן כל הסכם או נוהג אחר, על מנת לאפשר את יישומו של ההסכם אשר משלים ומסייע להגשמת תכלית התקנות, מוצע לקבוע את ההסדר המוצע במסגרת תקנות שעת חירום לפי סעיף 39 לחוק יסוד: הממשלה.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

אין

תקציב

אין

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

אין

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעתו של היועץ המשפטי של משרד האוצר מצורפת.

סיווגים*

סיווג ראשי : חקיקה ממשלתית

תחום פעולה עיקרי : אחר

חתימת השר המגיש

שר האוצר

תקנות שעת חירום (הרחבת הסכם יציאה לחופשה על המגזר הציבורי הרחב בשל נגיף הקורונה החדש)(תיקון מס' 2), התש"ף-2020

בתוקף סמכותה לפי סעיף 39 לחוק יסוד: הממשלה¹, מתקינה הממשלה תקנות שעת חירום אלה:

תיקון תקנה 1 1. בתקנה 1 לתקנות שעת חירום (הרחבת הסכם יציאה לחופשה על המגזר הציבורי הרחב בשל נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020² (להלן – התקנות העיקריות) -

(1) אחרי ההגדרה "הסכם יציאה לחופשה" יבוא::

"הסכם המשך יציאה לחופשה" - הסכם קיבוצי מיוחד כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים שנחתם ביום כ"ג בניסן התש"ף (17 באפריל 2020), בין מדינת ישראל לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, שנוסחו מובא בתוספת השלישית;"

(2) בהגדרה "מעסיק ציבורי", בפסקה (3), בסופה יבוא "להלן – תאגיד בריאות";

(3) בהגדרה "התקופה הקובעת", אחרי "הקובעת" יבוא "הראשונה", ואחריה יבוא:

"התקופה הקובעת השנייה" - התקופה שמיום כ"ה בניסן התש"ף, (19 באפריל 2020) עד יום ו' אייר התש"ף (30 באפריל 2020).

תיקון תקנה 2 2. בתקנה 2 לתקנות העיקריות -

(1) במקום תקנת משנה (א) יבוא:

"(א) בתקופה הקובעת הראשונה יחול על עובד רגיל ועל מעסיקו הציבורי הסכם יציאה לחופשה, ובתקופה הקובעת השנייה יחול על עובד רגיל ועל מעסיקו הציבורי הסכם המשך יציאה לחופשה."

(2) אחרי תקנת משנה (ג) יבוא:

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 158.
² ק"ת התש"ף, עמ' 840 ועמ' 1106.

"(ג1) על אף האמור בתקנת משנה (א), הסכם המשך יציאה לחופשה לא יחול על אלה:

(1) עובד רגיל ומעסיקו הציבורי שהוא גוף מתוקצב, גוף נתמך או תאגיד בריאות - אם אישר זאת הממונה על השכר;

(2) עובד רגיל ומעסיקו הציבורי המנוי בפסקאות (5), (6) או (7) להגדרת "מעסיק ציבורי" - אם אישר זאת המנהל הכללי של משרד החינוך;

ובלבד שמתקיים בגוף אחד התנאים האלה:

(1) לגוף יש קושי כלכלי ממשי לעמוד בהוראות ההסכם;

(2) חלק ניכר מן העובדים בגוף זכאים לחופשה שנתית לפי חוק חופשה שנתית בלבד.

(ג2) אישור שניתן לפי תקנת משנה (ג) יהווה אישור לעניין תקנת משנה (ג1), אלא אם כן הגוף ביקש מפורשות אחרת והממונה אישר זאת."

(3) בתקנת משנה (ד), אחרי "בהתאמות הנדרשות" יבוא "לעניין התקופה הקובעת הראשונה או התקופה הקובעת השנייה" ואחרי "(להלן - תקנות הגבלת עובדים)" יבוא "לעניין התקופה הקובעת הראשונה או התקופה הקובעת השנייה, לפי העניין";

(4) בתקנת משנה (ו) -

(א) אחרי "בתקופה הקובעת" יבוא "הראשונה";

(ב) אחרי "הסכם אחר" יבוא "לתקופה הקובעת הראשונה";

(5) אחרי תקנת משנה (ו) יבוא:

"(ז) תקנת משנה (א) לא תחול בתקופה הקובעת השנייה לגבי עובד רגיל ומעסיקו הציבורי, המפורט להלן, ובלבד שחל עליהם הסכם קיבוצי אחר לגבי התקופה הקובעת השנייה, שנחתם מיום כ"ב באדר התש"ף (18 במרס 2020) עד יום כ"ה באדר התש"ף (21 במרס 2020) או במהלך תקופת תוקפן של תקנות שעת חירום (הרחבת הסכם יציאה לחופשה על המגזר הציבורי הרחב בשל נגיף הקורונה החדש)(תיקון מס' 2), התש"ף-2020³, ושאושר בידי הגורם המפורט להלן לצידו של המעסיק הציבורי, ובלבד שהסכם זה לא יגרע מזכויות עובד הקבועות בחוק, מעבר לנובע מהסכם המשך יציאה לחופשה (להלן – הסכם אחר לתקופה הקובעת השנייה):

- (1) מעסיק ציבורי שהוא גוף מתוקצב, גוף נתמך או תאגיד בריאות – הממונה על השכר ;
- (2) מעסיק ציבורי המנוי בפסקאות (5) (6) או (7) להגדרת "מעסיק ציבורי" – המנהל הכללי של משרד החינוך".

תיקון תקנה 4 .3 בתקנה 4 לתקנות העיקריות :

(1) האמור בה יסומן "א" ובה, אחרי "הסכם אחר" יבוא "לתקופה הראשונה הקובעת" ואחרי "בתקופה הקובעת" יבוא "הראשונה".

(2) אחרי תקנת משנה (א) יבוא :

(1) האמור בה יסומן "(א)" ובה, אחרי "הסכם אחר" יבוא "לתקופה הקובעת הראשונה" ואחרי "בתקופה הקובעת" יבוא "הראשונה" ;

(2) אחרי תקנת משנה (א) יבוא :

"(ב) הסכם המשך יציאה לחופשה או הסכם אחר לתקופה הקובעת השנייה יחול, בתקופה הקובעת השנייה, על אף האמור בכל דין או הסכם, למעט במקרים המפורטים בתקנה 2(ג), ולגבי גוף המפורט בתקנה 2(ד) שהגורם המוסמך בו החליט שלא להחיל את תקנות הגבלת עובדים."

הוספת התוספת השלישית 4. אחרי התוספת השנייה לתקנות העיקריות, יבוא :

"תוספת שלישית

(תקנה 1 – הגדרת הסכם המשך יציאה לחופשה)

"(נוסח ההסכם)"

ד ב ר י ה ס ב ר

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

אישור תקנות שעת חירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם צמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש)(תיקון מס' 4), התש"ף-2020, אישור תקנות שעת חירום (הרחבת הסכם יציאה לחופשה על המגזר הציבורי הרחב, בשל נגיף הקורונה החדש)(תיקון מס' 2), התש"ף-2020 ותיקון החלטת ממשלה מס' 4910 מיום 20.3.2020 בענין היערכות המגזר הציבורי לעבודה במתכונת חירום בתקופת משבר נגיף הקורונה.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

תקנות שעת חירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם צמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש)(תיקון מס' 4), התש"ף-2020 -

בהחלטת ממשלה מס' 4908 מיום 20 במרץ 2020 אישרה הממשלה את תקנות שעת חירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם צמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020, לפיהן במקום עבודה רשאי המעסיק לאפשר שהייתם של 10 עובדים או עד 30 אחוזים ממצבת העובדים לפי הגבוה מביניהם, בו זמנית במקום העבודה, במטרה למנוע מפגש של עובדים רבים באותו מקום עבודה, ובכך לשמור על בריאותם ולהפחית את הסיכון של התפשטות המחלה בקרב העובדים ובקרב הציבור. במסגרת התקנות נקבעו שיעורים שונים למספר מעסיקים מן המגזר הציבורי ומהמגזר הפרטי בהתבסס על תחום עיסוקם.

בהחלטת ממשלה מספר 4946 מיום 31 במרץ 2020 הורתה הממשלה על החמרת ההגבלות על עבודה כך שברירת המחדל בשוק הפרטי, עבור מקומות עבודה שאינם גופים שעוסקים בעבודות תשתית ובעבודות בינוי, ושאינם מפעלים למתן שירותים קיומיים או מפעלים בתחומים המפורטים בתוספת תעמוד על 15 אחוזים. עם זאת, נקבע כי מעסיק רשאי להודיע למנהל הכללי של משרד הכלכלה כי הוא נדרש לאפשר למספר רב יותר של עובדים, ולא יותר מ-30 אחוזים, לשהות במקום העבודה בו זמנית וזאת בשל העובדה ששהותם של עובדים אלה במקום העבודה חיונית להמשך הפעילות השוטפת של הגוף. עוד נקבעו מגבלות בנוגע לנוכחות של עובדי כי עובדי מעטפת, שאינם עוסקים בליבת העבודה של המעסיק במפעלים בעלי היתר מיוחד להעסקת עובד בשעות המנוחה.

לאור הנתונים העדכניים בדבר התפשטות נגיף SARS-COV-2 ובריאות הציבור, ולטובת האצת הפעילות הכלכלית במשק ושמירה על תפקודו, תוך שמירה על בריאות העובדים והציבור, מוצע להקל את ההגבלות על ענפי התעשייה, ייצור והשירותים. כך, מוצע כי במקום עבודה רשאי המעסיק לאפשר שהייתם של 10 עובדים או עד 30 אחוזים ממצבת העובדים לפי הגבוה מביניהם, בו זמנית במקום העבודה. עם זאת, מגבלה זו לא תחול על מעסיק כאמור ומעסיק תומך מפעל ביטחון, אשר מינה ממונה על ענייני קורונה שתפקידו לפעול ליישום הכללים במפורט בדברי ההסבר לתקנות וכן יידע את עובדיו בדבר אמצעי

הזהירות הנדרשים באמצעות הצבת שילוט (להלן – **הכללים החדשים**). במסגרת זו מוצע לקבוע כי מעסיק כאמור לא יאפשר כניסה של עובד למקום העבודה ושהייה של עובד במקום עבודה, שגילו מעל גיל 67 אלא אם שהותו במקום העבודה התאפשרה בזמן כלשהו, החל מתחילת ההגבלות על מקומות העבודה, ביום 22 במרס 2020.

עוד מוצע לקבוע כי במקרה שנודע למעסיק כי במקום העבודה שהה חולה יסגור את מקום העבודה, כולו או חלקו, עד לביצוע חיטוי במקום.

בנוסף, מוצע כי מעסיק יידרש לסגור את מקום העבודה אם נודע לו כי אחד מעובדיו נדבק בוירוס הקורונה במקום העבודה, וזאת עד לתום החקירה האפידמיולוגית על ידי משרד הבריאות. עם סיום החקירה כאמור ייפתח מקום העבודה ויחולו על המעסיק ההגבלות הכלליות בדבר 10 עובדים או 30 אחוזים ממצבת העובדים, אלא אם כן יעמוד המעסיק בתנאים שנקבעו במסגרת התקן המחמיר ובתנאים נוספים שיורה לו ראש השירות או רופא מחוזי, אם יורה.

בנוסף, מאחר שהחל ממועד תחילת התקנות ישובו לפעילות מסגרות החינוך המיוחד, מוצע להעלות את מכסת העובדים של משרד החינוך שרשאים להגיע למקום העבודה מ-30 אחוזים ל-57 אחוזים.

תקנות שעת חירום (הרחבת הסכם יציאה לחופשה על המגזר הציבורי הרחב, בשל נגיף הקורונה החדש)(תיקון מס' 2), התש"פ-2020 -

ביום 18 במרס 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין מדינת ישראל ומעסיקים נוספים מהמגזר הציבורי ובין הסתדרות העובדים הכללית החדשה (להלן – **ההסתדרות**), בעניין יציאה לחופשה של עובדים במגזר הציבורי, שאינם חיוניים להמשך עבודה, בעת ההגבלות בעניין נגיף הקורונה החדש, בתקופה שמיום 22 במרס 2020 עד יום 16 באפריל 2020. ההסכם האמור הוארך עד ליום 18 באפריל 2020.

בתקנות שעת חירום (הרחבת הסכם יציאה לחופשה על המגזר הציבורי הרחב בשל נגיף הקורונה החדש), התש"פ-2020 (להלן – **תקנות יציאה לחופשה**) החליטה הממשלה להרחיב את הוראות הסכם יציאה לחופשה על המגזר הציבורי הרחב, בתנאים ובסייגים שנקבעו בהן.

בנוסף לתקנות האמורות, וכמהלך משלים להן, התקבלה ביום 20 במרס 2020 החלטת הממשלה מס' 4910, שעניינה "**היערכות המגזר הציבורי לעבודה במתכונת חירום בתקופת משבר נגיף הקורונה**", על מנת לוודא עמידה בהוראות התקנות במשרדי הממשלה וביחידות הסמך ובפרט נוכח המורכבות הניהולית שנוספת בתקופה זו, ועל מנת לצמצם את חשיפת העובדים לסיכוני התחלואה. בהחלטה הונחו משרדי הממשלה ויחידות הסמך, וכן יתר יחידות המגזר הציבורי, להגדיר מראש את העובדים החיוניים במשרד או ביחידה בתקופה שבה התקנות יעמדו בתוקפן, באופן ששיעורם הכולל של העובדים החיוניים שעבודתם תותר, לא יעלה על השיעורים הקבועים בתקנות ההגבלות וכן הוראות נוספות כמפורט

בהחלטה ובכלל כך הוראות לעניין העסקת עובדים חיוניים ממקום מגוריהם. החלטה זו תוקנה בשתי החלטות ממשלה נוספות מס' 4927 מיום 25 במרס 2020 ומס' 4947 מיום 31 במרס 2020.

בהמשך לתקנות שעת חירום (הרחבת הסכם יציאה לחופשה על המגזר הציבורי הרחב, בשל נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020 מיום 22.3.2020 (להלן – **התקנות העיקריות**), ולאור המשך קיומן של הגבלות בריאותיות האוסרות על שהייה בו זמנית של עובדים ממשך להתקיים הצורך במתן מענה והתאמת יחסי העבודה במגזר הציבורי לצורך המשך העמידה במגבלות אלו.

ההגבלות שנקבעו כאמור ממשיכות למנוע מהצדדים ליחסי העבודה לקיים את חוזי העבודה במגזר הציבורי במתכונתם הרגילה ואוסרות על עובדים ומעסיקים במגזר הציבורי הגעה של עובדים מעל מצבת העובדים המותרת למקום עבודתם. בהתאמה, לא ניתן להמשיך ולקיים במתכונת רגילה את חוזי העבודה עם עובדים שאינם חיוניים לביצוע פעילות חיונית במקומות עבודה במגזר הציבורי.

נוכח האמור, בשים לב למגבלות הזמן והצורך לתת מענה מהיר ויעיל למצב המתמשך נחתם הסכם קיבוצי מיוחד חדש, שלפיו בתקופה שמיום 17 באפריל 2020 ועד ליום 30 באפריל 2020, עובד שמנוע מלהגיע למקום העבודה משום שאינו כלול ברשימת העובדים החיוניים ובשל מצב החירום הבריאותי, ישהה במהלך תקופת ההסכם בחופשה אשר חלקה הוא על חשבון ימי החופשה השנתית של העובד, מכל סוג שהוא, למעט ימי בחירה וחופשה פנימית, וחלקה על חשבון המעסיק.

הוראות אלה יחולו אף בעניינו של עובד שחל לגביו הסדר לפיו הוא עתיד להיעדר ממקום העבודה בתשלום במהלך החודשים יולי - אוגוסט 2020. בנסיבות כאמור, לדרישת המעסיק, ישהה העובד בחופשה בתקופת ההסכם, וחופשה זו תבוא במקום ההיעדרות לפי ההסדר האמור במהלך החודשים יולי - אוגוסט 2020 (לרבות לגבי עובד אשר ימי החופשה שלו קבועים מראש, כך שאין לו מכסה של ימי חופשת מנוחה לניצול לפי בחירתו), והכול בהתאם להוראות הסכם המשך יציאה לחופשה.

בתקנות אלו מוצע להרחיב את ההסדר האמור ביחס לכלל המגזר הציבורי (למעט גופים שהוחרגו ממנו במפורש), לרבות רשויות מקומיות, חברות ממשלתיות ועובדי המדינה עליהם לא חל הסכם המשך יציאה לחופשה, בשים לב לכך שהתכליות שמגשים ההסכם אשר פורטו בדברי ההסבר לתקנות ופורטו להלן, מתקיימות לגבי כלל המגזר הציבורי מעבר לשירות המדינה לגבי חל ההסכם, וכן בשים לב לזכויות המיטיבות לימי חופשה להם זכאים עובדי המגזר הציבורי ביחס למגזר הפרטי.

כך, בהתאם למוצע, כלל המעסיקים במגזר הציבורי, למעט מי שהוחרג במפורש כאמור, יוציאו את עובדיהם שאינם עובדים חיוניים לחופשה שחלקה על חשבון ימי החופשה השנתית שלהם, מכל סוג שהוא, למעט ימי בחירה וחופשה פנימית, וחלקה על חשבון המעסיק. זאת, תוך שמירת זכותו של המעסיק לדרוש עבודה עבור החלק מימי החופשה

בהם הוא נושא בעלות, בהתאם לדרישתו ועד מחצית משעות התקן (ראה התוספת השניה לתקנות העיקריות - הסכם המשך יציאה לחופשה המלא) כל זאת, באופן אשר ימנע מלהכביד יתר על המידה על תקציב המדינה ולאפשר למדינה גמישות נדרשת בהיבט הכלכלי והתפעולי.

עם זאת, מוצע כי מעסיקים מסוימים, יוחרגו מהוראות הסכם המשך יציאה לחופשה אם יש למעסיק קושי כלכלי ממשי לעמוד בהוראות ההסכם או אם העובדים בגוף זכאים לחופשה שנתית לפי הוראות חוק חופשה שנתית וממילא זכאותם לימי חופשה נמוכה יותר מאשר אצל מרבית העובדים במגזר הציבורי עליהם חל הסדר מיטיב ביחס לחוק, ובלבד שהגורם שנקבע בתקנות אישר את ההחרגה.

כמו כן, מוצע כי נוכח מעמדם המיוחד, על הכנסת, לשכת בית הנשיא, מבקר המדינה וועדת הבחירות המרכזית לכנסת, על בתי המשפט ובתי הדין הדתיים הפועלים על פי חוק, יחולו התקנות העיקריות גם בתקופה החדשה, בהתאמות הנדרשות עליהן החליט הגורם המוסמך, ובלבד שהגורם המוסמך החליט להחיל את תקנות ההגבלה, בשינויים שהגוף קבע.

תיקון החלטת ממשלה מס' 4910 מיום 20.3.2020 בענין היערכות המגזר הציבורי לעבודה במתכונת חירום בתקופת משבר נגיף הקורונה

בשל התמשכות פרק הזמן לגביו חלות ההגבלות האמורות על המגזר הציבורי כמפורט לעיל, ועל מנת לאפשר לו להיערך בצורה טובה יותר להמשך התקופה, מוצע במסגרת הצעת החלטה זו לאפשר החלפה, באופן חד-פעמי, של עובדים מתוך רשימת העובדים החיוניים בעובדים שאינם כלולים ברשימת העובדים החיוניים, בשיעור שלא יעלה על 25% ממספר העובדים ברשימת העובדים החיוניים, והכל בכפוף לתנאים האמורים בהצעת ההחלטה.

כמו כן, מוצע להנחות את מנכ"ל משרד החינוך, הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר ומנכ"ל משרד ראש הממשלה לקבוע בהסכמה כללים והנחיות שיאפשרו לעובדי הוראה, במהלך תקופת החירום, לבצע עבודה ממקום מגוריהם או ממקום אחר המאפשר נגישות טכנולוגית לביצוע עבודת הוראה שלא בהתכנסות פיזית. היקף העבודה מרחוק כאמור ייקבע בהתאם לשלב החינוך ולא יעלה על שיעור של 50% מהיקף משרתו של עובד ההוראה לשנת הלימודים התש"ף, ולעניין כיתות יא' ו-יב' בהיקף הנדרש לביצוע כלל החובות והמטלות החלות עליהם בתקופת תחולתה של החלטה זו בגין שנת הלימודים התש"ף ובכלל זאת כל הכרוך בבחינות הבגרות ועבודות הגמר לשנת הלימודים התש"ף.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

בהתאם לסעיף 39(א) לחוק-יסוד: הממשלה (להלן - **חוק היסוד**), במצב חירום רשאית הממשלה להתקין תקנות שעת חירום כדי להגן על המדינה, ביטחון הציבור וקיום האספקה והשירותים החיוניים.

על אף שהסמכות להתקין תקנות שעת-חירום מנוסחת בלשון רחבה ומקנה לממשלה שיקול דעת רחב, הפסיקה פירשה את הסמכות על דרך הצמצום (ראו בג"ץ 6971/98 **יוסף י' פריצקי**

עו"ד נ' ממשלת ישראל, נג(1) 763 (1999), ובג"ץ 2994/90 ח"כ אברהם פורז נ' ממשלת ישראל, מד(3) 317 (1990).

החובה לנהוג בריסון עצמי בהתקנת תקנות שעת חירום אף נובעת מהיותה של הממשלה ממשלת מעבר, המחויבת ממילא באיפוק ובריסון בביצוע כל פעולותיה.

על רקע מצב החירום שבו נמצאת המדינה כתוצאה מהתפשטות הנגיף, לנוכח פקיעת המגבלות הקיימות ולשינוי בהסדרים כמוצע, לא ניתן לתת מענה באמצעות הליכי החקיקה הרגילים ועל כן מוצע להתקין את התקנות האמורות.

כאמור, במסגרת תקנות הגבלת שהייה מוצע כי לגבי מעסיק שחלים לגביו הכללים החדשים שלא לאפשר כניסתו של עובד שגילו מעל 67 למקום העבודה, אלא אם שהה במקום העבודה בתקופה שתחילתה בתקופת ההגבלות בשל וירוס הקורונה, כולה או חלקה.

יוזכר כי הגיל האמור הוא גיל פרישת חובה לפי חוק גיל פרישה, התשס"ד-2004, הגיל שבהגיעו אליו ניתן לחייב עובד לפרוש מעבודתו בשל גילו. הצעה זו נועדה לאזן בין ההגנה על ציבור העובדים שלהם סיכון גבוה יותר כתוצאה מהידבקות בנגיף, לבין הצורך לאפשר המשך עבודתם במקום העבודה של עובדים חיוניים למעסיק, כך שעובד שהוגדר על ידו כעובד חיוני עד היום, יהא רשאי להמשיך ולהגיע למקום העבודה. כמובן שכלל שעובד כאמור מסוגל לבצע את עבודתו מחוץ למקום העבודה יש אפשרות להעסיקו מרחוק.

עוד מוצע כי מעסיק יידרש לסגור את מקום העבודה אם נודע לו כי אחד מעובדיו נדבק בוירוס הקורונה במקום העבודה, וזאת עד לתום החקירה האפידמיולוגית על ידי משרד הבריאות. עם סיום החקירה כאמור ייפתח מקום העבודה ויחולו על המעסיק ההגבלות הכלליות בדבר 10 עובדים או 30 אחוזים ממצבת העובדים, אלא אם כן יעמוד המעסיק בתנאים שנקבעו במסגרת התקן המחמיר ובתנאים נוספים שיורה לו ראש השירות או רופא מחוזי, אם יורה. ביצוע הבדיקה נעשה על מנת לוודא שהעסק אכן פועל בהתאם להוראות המחמירות, וכדי לבחון אם יש מקום להטיל עליו הגבלות נוספות. מכל מקום, בתום הבדיקה בעל העסק יהא רשאי להפעילו בהתאם למגבלות הכלליות בדבר 10 עובדים או 30 אחוזים ממצבת העובדים, לפי הגבוה מביניהם.

באשר לתקנות בעניין הסכם המשך יציאה לחופשה החדש הרי שהוא נחתם במטרה לסייע בהמשך ההתמודדות עם נגיף הקורונה ומניעת המשך התפשטותו וכאמצעי להמשך הבטחת שמירת בריאות הציבור, ובכלל זה: בריאות העובדים במגזר הציבורי.

עוד חותר ההסכם להשגת איזון מוסכם במערכת יחסי העבודה, להתמודדות עם צמצום הפעילות ולמתן מענה כלכלי לאובדן האפשרות לבצע את חוזה העבודה הרגיל. במסגרת האיזון האמור, ומתוך ראייה כלל משקית רחבה גם יופחת העומס על מערכות הביטוח הסוציאליות במדינה (כפי שנעשה בהסכם יציאה לחופשה הראשונה) נוכח הקושי הממשי והמשמעותי, הקיים כבר היום והצפוי להמשך, בהתמודדות עם עליה דרסטית במספר הפניות אליו מצד מבוטחים.

בהתאמה, הסכם המשך יציאה לחופשה שחל על המגזר הציבורי במובנו הרחב, מכוח תקנות שעת חירום אלה, צפוי לאפשר למערכות הביטוח הסוציאלי להמשיך ולטפל בפניות שהטיפול בהן כבר החל ולהצליח לתת מענה לפניות רבות מחודש מרץ 2020 שעדיין לא טופלו כלל.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

האמור בחוות דעת זו לגבי התיקון לתקנות יציאה לחופשה ולתיקון להחלטת הממשלה בעניין היערכות המגזר הציבורי הוא על דעת היועץ המשפטי לאגף השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

בכפוף לכל האמור לעיל, אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

16.5.20

היועץ המשפטי, משרד האוצר

אסי מסינג

חתימה

תפקיד

שם